

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I GÖTEBORG**

Avd. 2

DOM
2016-06-13
Meddelad i
Göteborg

Mål nr
3058-16

SÖKANDE

Sven Johansson Bygg AB, 556720-6841
Box 212
668 24 Ed

Ombud:

Advokaten Liselott Fröstad och jur. kand. Maja Löfgren
Andersson Gustafsson Advokatbyrå KB
Box 3124
103 62 Stockholm

KONKURRENSVERKET	
2016-06-13	
Avd	
Dnr	
KSnr	Aktbil

MOTPART

Dals-Eds kommun
Box 31
668 21 Ed

Ombud:

Advokaten Ingrid Sandstedt Nordfelt och jur. kand. Sofia Wedbäck
Advokatfirman Pedersen AB
Box 3462
103 69 Stockholm

SAKEN

Ansökan om överprövning enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling,
förkortad LOU

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avslår ansökan.

Dok.Id 411729

Postadress
Box 53197
400 15 Göteborg

Besöksadress
Sten Sturegatan 14

Telefon
031 - 732 70 00
E-post: forvaltningsrattenigoteborg@dom.se
www.forvaltningsrattenigoteborg.domstol.se

Telefax
031 - 711 78 59

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00-16:00

BAKGRUND

Dals-Eds kommun (kommunen) har genomfört upphandlingen Tillbyggnad och upprustning av Snörrumsskola. Av beslut meddelat den 10 mars 2016 framgår att Bertil Johansson i Melleruds AB:s anbud har antagits.

YRKANDE M.M.

Sven Johansson Bygg AB (bolaget) ansöker om överprövning och yrkar att förvaltningsrätten förordnar om rättelse på så sätt att förnyad utvärdering genomförs där vinnande leverantörs anbud inte tas upp till utvärdering. Bolaget anför i huvudsak följande.

Vinnande leverantör uppfyller inte de obligatoriska kraven i upphandlingen. Genom att utvärdera anbudet trots bristerna har kommunen brutit mot LOU. Vid en korrekt hantering av vinnande leverantörs anbud hade bolaget tilldelats kontraktet i upphandlingen. Vinnande leverantör har inte redovisat företagets miljöledningssystem eller kvalitetssystem, varför anbudet rätteligen skulle ha förkastats. De bilagor som lämnats in med anbudet redovisar inte företagets miljö- eller kvalitetsledningssystem och motsvarar inte en ISO-certifiering. Anbudet uppfyller därför inte de obligatoriska kraven för upphandlingen och skulle i enlighet med vad som anges i AFB.31 och AFB.51 uteslutas.

I upphandlingen har som obligatoriskt krav angetts att anbudsgivare ska inneha ett kvalitetssystem som är uppbyggt enligt ISO 9001:2008 eller motsvarande samt ett miljöledningssystem som är uppbyggt enligt ISO 14001:2004 eller motsvarande. Vidare följer att anbudsgivare ska redovisa företagets kvalitets- och miljöledningssystem. Anbudsgivare som inte är certifierade enligt ISO-systemen kan delta i upphandlingen under förutsättning att de ger in tillräcklig dokumentation för att visa på innehav

av likvärdiga kvalitets- och miljöledningssystem som krävs för att uppnå ISO-standard. Det är ostridigt att vinnande leverantör saknar ISO-certifiering och måste därför i anbudet redovisa ett kvalitets- och miljöledningssystem som motsvarar ISO-standard för systemen. De uppgifter som lämnats i leverantörens projektplan och som kommunen menar är exempel på hur leverantörens kvalitets- och miljöledningssystem rent praktiskt tillämpas är i själva verket ordagrant enligt den mall som leverantörer kan använda som verktyg för att ta fram ledningssystem, jfr bilaga 3. Enbart uppgift om ett bolags kvalitets- och miljöpolicy motsvarar inte kvalitets- och miljöledningssystem enligt ISO-standard. Ett anbud som inte uppfyller de obligatoriska kraven för en upphandling ska i enlighet med likabehandlingsprincipen förkastas. Bolaget hade vid en korrekt hantering av vinnande leverantörs anbud tilldelats kontraktet i upphandlingen.

Eftersom leverantören inte redovisat sitt kvalitets- eller miljöledningssystem är det heller inte möjligt att bedöma om deras system uppfyller det obligatoriska kravet att anbudsgivares ledningssystem ska vara uppbyggda enligt ISO eller motsvarande.

Kommunen anser att ansökan ska avslås och anför i huvudsak följande.

Vinnande leverantörs anbud uppfyller de obligatoriska kraven i upphandlingen och har lämnat lägst pris. Som bevis för att kravet är uppfyllt ska anbudsgivarna enligt anbudsformuläret redovisa företagets miljöledningssystem. För att uppfylla kraven i förfrågningsunderlaget krävs endast en kortfattad redovisning av företagets miljölednings- respektive kvalitetssystem. Vinnande leverantör har både bekräftat att kravet är uppfyllt och som bevis angett en kortfattad redovisning. Därutöver har vinnande leverantör i sin projektplan bilaga 3b, 4b till anbudet redovisat företagets kvalitetspolicy och miljöpolicy. I samma bilaga anges även exempel på hur vinnande leverantörs kvalitets- och miljöledningssystem

rent praktiskt tillämpas. Av förfrågningsunderlaget framgår inte att beskrivningen av kvalitets- respektive miljöledningssystemet måste vara särskilt omfattande. En helhetsbedömning av anbudet ska göras oavsett var en uppgift angetts i anbudet. Samtlig information som lämnats i anbudets olika bilagor ska bedömas som en helhet. Om kommunen hade förkastat vinnande leverantörs anbud skulle det strida mot likabehandlings- och transparensprincipen. Kommunen har inte brutit mot LOU och bolaget har inte visat att det lida skada.

Det framgår inte av förfrågningsunderlaget att anbudsgivare ska visa att de har ett system som uppfyller ISO-standard. Det som krävs är att anbudsgivarna har ett miljö- respektive kvalitetsledningssystem samt lämnat en kortfattad redovisning av dessa. Om anbudsgivarna skulle lämna in beskrivningar i den omfattning som bolaget gör gällande skulle det inte röra sig om kortfattade beskrivningar utan om omfattande. Vinnande leverantör har kortfattat redovisat sitt kvalitets- och miljöledningssystem genom Projektplanen tillsammans med övriga uppgifter i anbudet. Det finns inte några hinder mot att vinnande leverantör använder sig av en mall med exempel på hur leverantören praktiskt tillämpar kvalitets- och miljöledningssystem eftersom leverantören i praktiken tillämpar kvalitets- och miljöledningssystem på det sätt som angivits i Projektplanen.

SKÄLEN FÖR FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Tillämpliga bestämmelser m.m.

Upphandlande myndigheter ska behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt genomföra upphandlingar på ett öppet sätt. Vid upphandlingar ska vidare principerna om ömsesidigt erkännande och proportionalitet iakttagas (1 kap. 9 § LOU).

Om den upphandlande myndigheten brutit mot de grundläggande principerna i 1 kap. 9 § LOU eller någon annan bestämmelse i denna lag och detta har medfört att leverantören har lidit eller kan komma att lida skada, ska rätten besluta att upphandlingen ska göras om eller att den får avslutas först sedan rättelse har gjorts (16 kap. 6 § första stycket LOU).

Utredning

I förfrågningsunderlaget anges följande i relevanta avsnitt.

AFB UPPHANDLINGSFÖRESKRIFTER

AFB.5 Prövning av anbudsgivare och anbud

Anbudsgivare prövas enligt 10 och 11 kap. lagen om offentlig upphandling.

Med anbudsprövning avses såväl prövningen av anbudsgivaren (kvalificeringsfas) som prövningen av anbudet (tilldelningsfas).

I kvalificeringsfasen sker en prövning av om anbudsgivaren uppfyller ställda krav avseende ekonomisk samt teknisk och yrkesmässig kapacitet i enlighet med AFB.52. Kraven är obligatoriska och måste uppfyllas av anbudsgivaren för att anbud ska kunna antas.

I tilldelningsfasen sker en prövning av om anbudet uppfyller ställda krav avseende föremålet för upphandlingen och att anbudet inte innehåller några reservationer (godkända anbud).

Godkända anbud prövas mot angivna tilldelningskriterier (värderingsgrunder) i enlighet med AFB.53.

För sent inkomna anbud prövas inte.

AFB.52 Prövning av anbudsgivares lämplighet

Teknisk och yrkesmässig kapacitet

Anbudsgivaren ska ha dokumenterad kapacitet där erfarenhet, kompetens och resurser inom områdena husbyggnation och finplanering av mark och detta ska påvisas. Som bevis på detta ska två (2) beställarreferenser med uppgift och anbudsgivare inklusive kontaktperson, tidpunkt, omfattning och uppdragets karaktär bifogas anbudet. Beställaren kommer att kontakta de angivna referenserna för att utvärdera anbudsgivarens tekniska förmåga och kapacitet (minst 2 st ej äldre än fem (5) år).

Kvalitetssystem

Anbudsgivaren ska inneha ett kvalitetledningssystem uppbyggt enligt SS-EN ISO 9001:2008 eller motsvarande

Miljöledningssystem

Anbudsgivaren ska inneha ett miljöledningssystem uppbyggt enligt SS-EN ISO 14001:2004 eller motsvarande

Miljöledningssystem

Anbudsgivaren ska inneha ett miljöledningssystem uppbyggt enligt SS-EN ISO 14001:2004 eller motsvarande

AFB.53 Prövning av anbud

Vid anbudsprövning kommer anbud att värderas enligt följande:

1. Förutsättningarna enligt AFB.31 ska uppfyllas för att prövas vidare
2. Kontroll mot krav enl. AFB.52
3. Det anbud med lägst anbudssumma antas.

AFD ENTREPRENADFÖRESKRIFTER VID TOTALENTREPRENAD

AFD.2 Utförande

AFD.21 Kvalitetsangivelser

AFD.22 Kvalitets- och miljöarbete

AFD.221 Kvalitetsledning

Entreprenören ska ha ett kvalitetsledningssystem som följer SS-EN ISO 9001:2008 eller likvärdigt.

Entreprenören ska enligt anbudsformuläret redovisa företagets kvalitetsledningssystem.

Entreprenören ska vidarebefordra kraven på kvalitetsstyrning till underentreprenörer och leverantörer.

AFD.222 Miljöledning

Entreprenören ska ha ett miljöledningssystem som följer SS-EN ISO 14001:2004 eller likvärdigt.

Entreprenören ska enligt anbudsformuläret redovisa företagets miljöledningssystem.

Entreprenören ska vidarebefordra kraven på miljöstyrning till underentreprenörer och leverantörer.

AFD.224 **Entreprenörens kvalitets- och miljöplan**

Kvalitetsplan

Entreprenörens projektanpassade kvalitetsplan för projektet ska överlämnas till beställaren enligt AFD.242

Miljöplan

Entreprenörens projektanpassade miljöplan för projektet ska överlämnas till beställaren enligt AFD.242

I dokumentet "Anbudsformulär" ska anbudsgivaren vid rubriken

"Bifogade bilagor (obligatoriska bilagor)" lämna efterfrågad information, bl.a.

"Kortfattad redovisning av företagets miljöledningssystem" i bilaga 3 och

"Kortfattad redovisning av företagets kvalitetssystem" i bilaga 4

Förvaltningsrättens bedömning

Förvaltningsrättens prövning utgör en kontroll av om det finns skäl att ingripa mot upphandlingen på grund av att den upphandlande myndigheten har brutit mot de grundläggande principerna i 1 kap. 9 § LOU eller någon annan bestämmelse i samma lag. I mål om överprövning enligt LOU gäller som huvudprincip att den part som gör gällande att en upphandling är felaktig på ett klart sätt ska ange på vilka omständigheter denne grundar sin talan och att domstolens prövning bör begränsas till de grunder som parten åberopar.

Frågan i målet är om det finns skäl för ingripande. Det är uppenbart att bolaget lidit eller kunnat komma att lida skada om det vid upphandlingen förevarit sådana fel som bolaget gör gällande. Ansökan om överprövning ska därför tas upp till prövning.

Vid prövningen ska förvaltningsrätten endast beakta de grunder som sökanden har framfört i målet (jfr RÅ 2009 ref. 69). Ett anbud som inte uppfyller förfrågningsunderlagets s.k. ska-krav får i regel inte beaktas vid utvärderingen. Ska-krav som anges i förfrågningsunderlaget måste således vara uppfyllda för att den upphandlande enheten ska pröva anbudet.

Förvaltningsrätten konstaterar inledningsvis att det av förfrågningsunderlaget framgår att samtliga obligatoriska krav beträffande anbudsgivaren ska vara uppfyllda för att anbudet ska utvärderas. Vidare framgår att utvärdering av lämnade anbud sker utifrån lägsta pris.

Bolaget har här gjort gällande att det av vinnande leverantör lämnade anbudet inte ska utvärderas eftersom det inte uppfyller vissa i förfrågningsunderlaget uppställda ska-krav gällande kvalitets- och miljöledningssystem. I förfrågningsunderlagets föreskrivs att anbudsgivarna ska inneha ett kvalitets- och ett miljöledningssystem som är uppbyggda enligt

SS-EN ISO 9001:2008 eller motsvarande respektive SS-EN ISO 14001:2004 eller motsvarande.

Anbudsgivaren ska vidare i obligatoriska bilagor lämna kortfattade redovisningar av företagets miljölednings- respektive kvalitetssystem. Bolaget har i denna del gjort gällande att de av vinnande leverantören lämnade svaren är så ofullständiga att de inte kan anses uppfylla de för upphandlingen uppställda ska-kraven.

De av vinnande leverantör lämnade beskrivningarna i bilaga 3a och 4a innehåller en kortfattad redovisning med innebörden att vinnande leverantör har ett miljölednings- och ett kvalitetssystem enligt principer i ISO 9001:2008 respektive 14001:2004 samt med hänvisningar till miljöpolicy respektive kvalitetspolicy i bifogat exempel på Projektplan.

Så som förfrågningsunderlaget och därtill hörande anbudsformulär är utformat och formulerat kan enligt förvaltningsrättens mening inte utläsas att det krävs mer omfattande redovisningar för att anbudsgivare ska anses uppfylla förfrågningsunderlagets villkor. Bolaget har enligt förvaltningsrättens mening besvarat den fråga som ställts. Att svaret är mycket kortfattat innebär inte i sig att frågan inte har besvarats. Det av vinnande leverantör lämnade anbudet uppfyller således ska-kraven avseende miljölednings- och kvalitetssystem.

Bolagets invändning att leverantörens svar inte motsvarar förväntningarna i dessa delar utgör inte skäl att förordna om ingripande med stöd av LOU. Förvaltningsrätten anser inte att de påtalade bristerna är av sådan art att redovisningen inte uppfyller ska-kraven i förfrågningsunderlaget. Enligt förvaltningsrättens mening har det inte visats att utvärderingen av vinnande leverantörs anbud skulle strida mot de grundläggande principerna eller

andra bestämmelser i LOU. Det finns därför inte tillräckliga skäl att ingripa mot upphandlingen. Bolagets ansökan om överprövning ska således avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 1 (DV 3109/1 B LOU)

Ann Rittri

Rådman

Föredragande i målet har varit M Georgsson

SVERIGES DOMSTOLAR

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kammarrätten i Göteborg. **Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.**

Överklagandet ska ha kommit in till förvaltningsrätten inom tre veckor från den dag då klaganden fick del av beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Tiden för överklagandet för offentlig part räknas från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagandet infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att **prövningstillstånd** meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. Klagandens person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Adress och telefonnummer till klagandens arbetsplats ska också anges samt eventuell annan adress

där klaganden kan nås för delgivning. Om dessa uppgifter har lämnats tidigare i målet – och om de fortfarande är aktuella – behöver de inte uppges igen. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska ändringen utan dröjsmål anmälas till kammarrätten.

2. den dom/beslut som överklagas med uppgift om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för en begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av förvaltningsrättens dom/beslut som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Adressen till förvaltningsrätten framgår av domen/beslutet.

I vissa mål får avtal slutas innan tiden för överklagande av rättens dom eller beslut har löpt ut. Detta gäller mål om överprövning enligt:

- lagen (2007:1091) om offentlig upphandling,
- lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster, eller
- lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet.

I de flesta fall får avtal slutas när tio dagar har gått från det att rätten avgjort målet eller upphävt ett interimistiskt beslut. I vissa fall får avtal slutas omedelbart. Ett överklagande av rättens avgörande får inte prövas sedan avtal har slutits. Fullständig information finns i 16 kapitlet i de ovan angivna lagarna.

Behöver Ni fler upplysningar om hur man överklagar kan Ni vända Er till förvaltningsrätten.